

LEGAL UPDATE

Exoneratiebedingen in algemene voorwaarden (deel 2 van 5)

Datum: 17 augustus 2021

In bijna alle algemene voorwaarden staan ze: bedingen die de aansprakelijkheid van een contractspartij verkleinen of juist vergroten. Aansprakelijkheidsbeperkingen worden ook wel exoneratiebedingen genoemd. Een voorbeeld van een beding dat de aansprakelijkheid van (doorgaans) de wederpartij van de gebruiker van algemene voorwaarden vergroot, is een vrijwaringsbeding. Deze bijdrage gaat in op de exoneratiebedingen. Een volgende bijdrage gaat in op het vrijwaringsbeding.

In deze bijdragen gaan wij uit van een B2B-situatie. In een B2C-situatie zijn vrijwaringsbedingen onredelijk bezwarend (art. 6:236 aanhef en onder sub h BW) en worden exoneratiebedingen vermoed onredelijk bezwarend te zijn (art. 6:237 aanhef en onder sub f BW). Onredelijk bezwarende bedingen zijn in beginsel vernietigbaar (art. 6:233 a BW). Overigens geldt dit laatste ook voor B2B-situaties, maar in die gevallen zijn de art. 6:236 en 237 BW niet van toepassing (behoudens een eventuele reflexwerking).

Exoneratiebeding

Een exoneratiebeding kan de wettelijke aansprakelijkheid voor bepaalde schade geheel of gedeeltelijk uitsluiten.

Uitsluiting van aansprakelijkheid

Bij uitsluiting van aansprakelijkheid is de gebruiker van het exoneratiebeding niet aansprakelijk voor de geleden schade. De uitsluiting van aansprakelijkheid kan ook betrekking hebben op specifieke schadeposten. Waarschijnlijk algemeen bekend onder commercieel contracterende juristen is het onderscheid tussen "directe" en "indirecte schade". Een onderscheid dat niet in de wet voorkomt en nadere definiëring behoeft in het contract. Onderscheid kan ook gemaakt zijn tussen schadeposten die wel tot de wet te herleiden zijn of daarin voorkomen, zoals het onderscheid tussen "vermogensschade" en "ander nadeel" (art. 6:95 BW), ook wel "materiële" en "immateriële schade" genoemd. Bij een uitsluiting van aansprakelijkheid voor bijvoorbeeld immateriële schade, aanvaardt de gebruiker aansprakelijkheid voor materiële schade voor zover de wet daarop recht geeft.

Gedeeltelijke uitsluiting van aansprakelijkheid

Wanneer alleen bepaalde schadeposten worden uitgesloten van aansprakelijkheid, zou het ook als een gedeeltelijke uitsluiting van aansprakelijkheid kunnen kwalificeren. Gedeeltelijke uitsluitingen van aansprakelijkheid zijn er in vele soorten en maten. Grosso modo is onderscheid te maken tussen de gedeeltelijke uitsluiting van aansprakelijkheid door beperking van het schadebedrag of door beperking van het aantal aansprakelijkheidscheppende gebeurtenissen of het tijdspad waarop de aansprakelijkheid betrekking heeft. Een combinatie is natuurlijk ook mogelijk.

Bij een beperking van het schadebedrag is eenvoudigweg een beperking tot een overeengekomen bedrag opgenomen. Deze beperking kan bijvoorbeeld zijn gekoppeld aan de waarde van het contract

waarop het exoneratiebeding betrekking heeft of aan het bedrag dat een verzekeraar in voorkomend geval zal uitkeren. Bij een beperking van het aantal aansprakelijkheidscheppende gebeurtenissen of het tijdspad waarop de aansprakelijkheid betrekking heeft, kan deze beperking bijvoorbeeld zijn gekoppeld aan "één gebeurtenis" of "serie van gebeurtenissen met dezelfde oorzaak" of "serie van gebeurtenissen in één kalenderjaar". Bij een combinatie van deze twee beperkingen van aansprakelijkheid valt te denken aan het geval waarin de schade is beperkt tot "de gefactureerde

opdrachtsom over de duur van één contractsjaar". Deze laatste beperking zou bijvoorbeeld onderdeel van een duurovereenkomst kunnen zijn.

Kanttekeningen

Bij het exoneratiebeding plaatsen wij een aantal kanttekeningen:

1. Aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door aan de gebruiker van het exoneratiebeding toe te rekenen opzettelijk of bewust roekeloos handelen, mag niet worden uitgesloten. Exoneratiebedingen die dergelijke schade ook uitsluiten, kunnen nietig/vernietigbaar zijn.
2. Heb aandacht voor gebruikte definities. Uitgesloten "indirecte schade" kan zo ruim zijn gedefinieerd, dat daarmee ook aansprakelijkheid is uitgesloten voor schade waarvan u meent dat die tot de "directe schade" zou moeten worden gerekend.
3. De gebruiker van algemene voorwaarden kan in zijn formulering twee kanten op. Positief geformuleerd aanvaardt de gebruiker aansprakelijkheid voor bijvoorbeeld materiële schade. Negatief geformuleerd sluit de gebruiker aansprakelijkheid voor immateriële schade uit. Hoewel een positieve formulering wellicht de sympathie heeft, verdient een negatieve formulering de voorkeur. Aanvaarding van aansprakelijkheid voor bepaalde schade betekent immers niet dat aansprakelijkheid voor andere schade is uitgesloten. Bovendien bepaalt de wet voor welke schade de gebruiker van algemene voorwaarden wel aansprakelijk is, zodat algemene voorwaarden enkel afwijkingen daarvan zouden behoeven te regelen.
4. Een exoneratiebeding in algemene voorwaarden kan onredelijk bezwarend zijn (art. 6:233 sub a BW). Dan is het beding vernietigbaar. In internationale situaties is dit artikel niet van toepassing, ongeacht of het Nederlands recht van toepassing is (art. 6:247 BW). In ieder geval kan een beroep op het exoneratiebeding naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn. Of dat zo is, is afhankelijk van alle omstandigheden van het geval.
5. Aansprakelijkheid kan ook worden beperkt door verjarings- en/of vervalbedingen op te nemen. Bijvoorbeeld een beding dat bepaalt dat aansprakelijkheid vervalt als de schade niet binnen één kalenderjaar na bekendheid met de aansprakelijkheidscheppende gebeurtenis en de gebruiker als de daarvoor aansprakelijke partij wordt gemeld bij de gebruiker van het exoneratiebeding.

Legal Design: praktisch stappenplan overeenkomen algemene voorwaarden (infographic)

Wij helpen u graag bij het opstellen van algemene voorwaarden die aansluiten op uw business. Het van toepassing verklaren (stap 1) en ter hand stellen (stap 2) van die algemene voorwaarden is evenzo belangrijk. Ook daarbij zijn wij u graag van dienst. In samenwerking met Getting The Picture hebben wij een infographic opgesteld om u en uw medewerkers in de alledaagse praktijk te helpen bij het doorlopen van stap 1 en 2.

[Download hier de infographic.](#)

Dit is een Legal Update van Mariska Nijenhof-Wolters en Anouk Lankhaar.

Voor meer informatie:

Mariska Nijenhof-Wolters
+31 30 25 95 618
mariskanijenhof@vbk.nl

Anouk Lankhaar
+31 30 25 95 618
anouklankhaar@vbk.nl